

Notitie

Stadsontwikkeling
VG Onderwijs, Sport & Recreatie

Aan: Uitvoeringsteam
onderwijshuisvesting

Datum: 18 december 2024

Betreft: Ambitieprofiel Frisse Scholen 2024
Update november 2024

Bezoekadres: De Rotterdam
Wilhelminakade 179, Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Website: www.rotterdam.nl

Van: E. Telli
Telefoon: +31 6 38 70 82 52
E-mail: e.telli@rotterdam.nl

UPDATE 20 NOVEMBER 2024:

Cauberg Huygen en Gemeente Rotterdam hebben in juni 2024 nieuwe leaflets ontwikkeld die aansluiten op het Rotterdams ambitieprofiel Frisse Scholen 2024. In de leaflets worden stapsgewijs de werkwijze van de Frisse scholen toets toegelicht. Hiermee kan het ontwerpteam de benodigde documenten voor de Frisse Scholen toets via de opdrachtgever maatschappelijk vastgoed aan Cauberg Huygen aanleveren ter beoordeling.

De nieuwe leaflets zijn met Cauberg Huygen en Gemeente Rotterdam in oktober 2024 geëvalueerd. Cauberg Huygen heeft ingeschat dat 90% van de Frisse Scholen toetsen niet in één keer voldoende scoren en hierdoor niet door kunnen naar de volgende bouwfase. Er zijn een aantal onderdelen van de Frisse Scholen eisen gesignaleerd, die volgens Cauberg Huygen vaak de oorzaak zijn van een onvoldoende toetsresultaat. Deze onderdelen zijn verwerkt in het Rotterdams Ambitieprofiel Frisse Scholen 2024.

Inleiding:

De gemeente Rotterdam hanteert een actief beleid om de kwaliteit van haar schoolgebouwen te verbeteren. Een goed binnenklimaat vormt daarbij een essentieel onderdeel. Om dit aspect te kunnen toetsen in de verschillende (ver)bouwfases, is voorliggend Rotterdams Ambitieprofiel Frisse Scholen opgesteld. Het ambitieprofiel is gebaseerd op het 'landelijke' PvE Frisse Scholen 2021 dat is opgesteld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

Algemene uitgangspunten Frisse Scholen:

Het PVE Frisse Scholen van het RVO gaat in op vijf thema's: Energie, Luchtkwaliteit, Temperatuur, Licht en Geluid en omschrijft per thema verschillende kwaliteitsniveaus. Daarbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van prestatie-eisen (in plaats van maatregelen) en een evenwichtig pakket per klasse: A = uitmuntend, B = goed en C = voldoende. Klasse C ('voldoende') is het basisniveau, gebaseerd op de geldende wet- en regelgeving (o.m. Bouwbesluit), aangevuld met relevante basisuitgangspunten voor een gezond en comfortabel binnenklimaat. Enkele onderdelen met klasse C vallen beneden de wettelijke eisen voor nieuwbouw in het Bouwbesluit en zijn daarmee, in overleg met de gemeente, alleen toepasbaar bij bestaande bouw/renovaties.

De aanvullende informatie in het PVE Frisse Scholen, zoals uitgangspunten en achtergronden, is integraal van toepassing op het Rotterdams Ambitieprofiel.

In het PvE Frisse Scholen worden de volgende algemene uitgangspunten omschreven:

- De eisen uit het PvE dienen in minimaal 95% van de gebruikstijd te worden gehaald.
- Het PvE is van toepassing op standaard leslokalen in scholen voor PO en VO.
- Voor de overige ruimten in de scholen (bijvoorbeeld vaklokalen (zoals scheikunde,

Natuurkunde of muziek), praktijklokalen, collegezalen, speellokale, aula's, kantoren en spreekkamers of werkplekken op de gang (zoals onderwijspleinen)), geldt het van rechtens verkregen niveau of het bouwbesluit in geval van (ver)nieuwbouw.

UPDATE 20 NOVEMBER 2024:

VE/KDV:

Met de vaststelling van de Beleidsregeling Kinderopvang met VE in scholen bij nieuwbouw per 05-09-2024 is vastgelegd dat onder voorwaarden onderwijsruimte kan worden ingezet ten behoeve van Kinderopvang met VE. Omdat het gaat om een onttrekking van onderwijsruimte, geldt dat ook deze ruimte aan FS-eisen moet voldoen.

Onderwijsconcepten:

Het PvE FS 2021 gaat voor de bezetting van een leslokaal in het reguliere onderwijs uit van 30 leerlingen en 1 docent per leslokaal. Voor kleinere groepsruimten in combinatie met werkplekken op leerpleinen/gangen, geldt dat getoetst wordt op de bezetting uit het PvE FS 2021 in verband met de toekomstwaarde van het gebouw.

De laatste uitgave van het 'landelijke' PvE Frisse Scholen is bij alle onderwijshuisvestingsprojecten het enige uitgangspunt voor het Rotterdams ambitieprofiel. Het actuele PvE Frisse Scholen is van september 2021. Bij eventuele actualisatie door het RVO, zal ook het Rotterdams Ambitieprofiel worden bijgewerkt.

Rotterdams Ambitieprofiel Frisse Scholen:

Onderstaande tabel geeft het Rotterdams Ambitieprofiel Frisse Scholen weer, wat is gebaseerd op het 'landelijke' PVE Frisse Scholen. Samengevat zijn de afspraken:

- klasse C: thema Energie
- klasse B: thema's Luchtkwaliteit, Temperatuur, Licht en Geluid
- klasse A: één uitzondering in thema Luchtkwaliteit voor onderdeel 'Kwaliteit van de toevoerlucht'.

Fijnstof is een nieuw onderdeel in het PvE Frisse Scholen 2021 van het RVO. Dit onderdeel was niet in het Rotterdams ambitieprofiel opgenomen. Van elk schoolproject moet de locatie getoetst worden. De ambitie is om geen schoolgebouwen te realiseren in belaste locaties. Indien een schoolgebouw gerenoveerd wordt in een belaste locatie, zijn maatregelen in klasse C leidend.

De uitgangspunten van de eisen in het landelijk PvE Frisse scholen zijn leidend voor het Rotterdams ambitie profiel Frisse Scholen. In het geval dat wordt afgeweken dient dit expliciet te worden aangegeven en toegelicht. Gemeente Rotterdam heeft een lijst met meest voorkomende afwijkingen waar uitzonderingen gemaakt kunnen worden. Voor afwijkingen is goedkeuring van de gemeente nodig.

Energie	Klasse
Energieprestatie	C
Thermische isolatie gebouwschil	C
Energie-efficiëntie ventilatie	C
Energie-efficiëntie verwarming	C
Energie-efficiëntie koeling	C
Energie-efficiëntie verlichting	C
Duurzame energie	C
Beheer	C

Kwaliteitsborging	C
Lucht	Klasse
Luchtverversing	B
Spuiventilatie	B
Ruimtevolume	B
Kwaliteit van de toevoerlucht	A
Fijnstof	B
Emissie van materialen	B
Emissie van apparatuur	B
Schoonmaakbaarheid	B
Tabaksrook	B
Toiletten	B
Legionella	B
Asbest (bestaande bouw)	B
Kwaliteitsborging	B
Temperatuur	Klasse
Operatieve temperatuur winter	B
Operatieve temperatuur zomer	B
Individuele beïnvloeding	B
Ventilatieve koeling	B
Tocht	B
Lokaal thermisch discomfort	B
Kwaliteitsborging	B
Licht	Klasse
Kunstlicht	B
Daglicht	B
Helderheidswering	B
Individuele beïnvloeding	B
Kwaliteitsborging	B
Geluid	Klasse
Geluidwering van de gevel	B
Installatiegeluid	B
Ruimteakoestiek	B
luchtgeluidisolatie	B
Contactgeluidisolatie	B
Kwaliteitsborging	B

De gemeente financiert vanuit haar rol de hierboven genoemde ambities. Het staat schoolbesturen vrij om op onderdelen zelf te investeren in een hoger ambitieniveau. Dit kan wanneer de meerkosten zijn terug te verdienen, bijvoorbeeld via lagere exploitatiekosten.

Frisse Scholen toets:

Om zeker te weten dat een investering in een nieuw of bestaand gebouw leidt tot de beoogde kwaliteit van het binnenmilieu, worden (ver)bouwprojecten in de verschillende bouwfasen getoetst door een extern adviesbureau. De gemeente financiert de toetsen, het schoolbestuur (als bouwheer) is verantwoordelijk voor het behalen van een goede Frisse Scholen toets per fase. Het schoolbestuur is daarmee ook verantwoordelijk voor het tijdig inplannen en aanleveren van de noodzakelijke fasedocumenten ten behoeve van de toetsingen. Communicatie hierover verloopt via de ambtelijk opdrachtgever.

UPDATE 20 NOVEMBER 2024:

Afwijkingen op Rotterdams ambitieprofiel Frisse Scholen 2024

Hieronder staan een aantal onderdelen waaraan in de meeste gevallen lastig kan worden voldaan en/of waarvoor aan de gemeente wordt verzocht om af te wijken van de eisen. Voor het ontwerpteam en schoolbesturen geldt:

1. *Kwaliteit van toevoerlucht:*

Bij nieuwbouw 100% gescheiden en alleen bij bestaande bouw uitzondering mogelijk wanneer 100% gescheiden niet mogelijk blijkt (als bijv. alleen warmtewiel inpasbaar is (=ca. 98% gescheiden)).

2. *Toiletten:*

Bij nieuwbouw kan worden afgeweken van de eis eigen afzonderlijk ventilatiesysteem voor toiletten. In nieuwbouw is er namelijk al een 100% gescheiden ventilatiesysteem. Bij bestaande gebouwen/renovatie waarbij de ventilatie niet 100% gescheiden is geldt eigen ventilatiesysteem nog wel.

3. *Daglicht:*

Indien in een enkel lokaal niet kan worden voldaan aan klasse B eisen, kan worden afgeweken naar klasse C eisen. Dit moet altijd worden onderbouwd en goedgekeurd in het Hoofdenoverleg. Dit moet in de VO-fase afgestemd worden.

4. *Ventilatieve koeling:*

Geen eis aan minimaal aantal te openen ramen. Er mag ook worden afgeweken naar twee te openen ramen per lokaal.

Screens mogen worden toegepast indien mechanische koeling in de school aanwezig is en uit de Temperatuur overschrijdingsberekening blijkt dat er geen te openen delen nodig zijn om aan de zomer temperatuur eisen te voldoen.

Bij een volledige mechanische koeling kan worden afgeweken voor het onderdeel ventilatieve koeling.

5. *Helderheidswering:*

Luminantieverhouding niet meer apart toetsen. Het is erg lastig om dit aan te tonen, door toepassing van zonwering en juiste hoeveelheid kunstlicht (andere sub-eisen) zou dit onderdeel moeten voldoen.

6. *Operatieve temperatuur zomer:*

Operatieve temperatuur zomer wordt berekend over het hele jaar, incl vakantieperiodes omdat vakanties wisselen, het schoolgebouw ook in de zomerperiode gebruikt kan (gaan) worden en met het steeds warmer wordende klimaat de warme periodes ook buiten de zomervakanties voorkomen.